

Õiguskantsler

Teie 11.11.2017 nr

Meie 15.11.2017 nr 6-1/171454/1705163

Pensionide tulumaksuga maksustamisest

Austatud avaldaja

Küsisite õiguskantslerilt, kuidas saab riik maksustada Teie väljateenitud pensioni täies ulatuses. Märkisite, et 2018. aasta 1. jaanuaril jõustuvad maksuvaba tulu arvutamise põhimõtted ei soosi töötavaid pensionäre.

Tuleval aastal suureneb maksuvaba tulu määr küll 6000 eurole aastas (s.o 500 eurole kuus), kuid selle rakendamine sõltub edaspidi igäihe sissetuleku suurusest. Inimese sissetulekute kasvades maksuvaba tulu järk-järgult kahaneb. Lõplik maksuvaba tulu suurus selgub inimese tuludeklaratsioonis märgitud aastasissetuleku põhjal. See arvutatakse seaduses sätestatud valemi järgi.

Uuel aastal jõustuva korra olulisimaid muudatusi on see, et kõiki ühesuguse maksustatava sissetulekuga inimesi koheldakse võrdselt – olenemata sellest, kas nad saavad töötasu, pensioni, dividendi- või ettevõtlustulu, tulu vara võõrandamisest vms.

Kehtiv [tulumaksuseadus](#) (TuMS) lubab rakendada maksuvaba tulu olenemata inimese sissetulekute suurusest. 2017. aastal on pensionide täiendav maksuvaba tulu 236 eurot kuus. Koos üldise maksuvaba tuluga (180 eurot kuus) on pensionäri õigus tänavu saada tulumaksuvaba tulu 416 eurot kuus.¹ Kui pensionär töötab ja saab lississetulekut, ei mõjuta see praegu tema õigust maksuvabale tulule ega maksuvaba tulu suurust.

Tuleval aastal jõustuvate [tulumaksuseaduse](#) muudatuste järgi kaotatakse pensionide täiendav maksuvaba tulu. Täismääras maksuvabale tulule (500 eurot) on õigus väikese sissetulekuga inimestel, kelle maksustavad sissetulekud ei ületa 1200 eurot kuus (14 000 eurot aastas). Näiteks kui pensionäri ei ole muid sissetulekuid peale pensioni ja tema pensioni suurus on kuni 500 eurot, siis pensioni ei maksustata.² Suurema pensioni puhul maksustatakse 500 eurot ületav osa. Alates 14 401 euro suurusest aastatulust hakkab maksuvaba tulu järk-järgult vähenema.

Aastas 25 200 eurot (2100 eurot kuus) ja rohkem teenival inimesel ei ole enam õigust maksuvabale tulule. Seega pole tuleval aastal õigust maksuvabale tulule ka pensionäri, kelle

¹ Vt <https://www.emta.ee/et/eraklient/tulu-deklareerimine/maksuvaba-tulu/taiendav-maksuvaba-tulu-pension-korral>

² Maksuvaba tulu avalduse esitamise kohta pensionide puhul vt <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et>

pension on 500 eurot ja töötasu 1600 eurot (kokku 2100 eurot kuus). Riigikogu hinnangul sellise sissetulekuga inimene enam riigi toetust maksuvaba tuluna ei vaja.

Maksuvaba tulu suuruse arvutamisel ei arvestata mittemaksustatavat tulu. Näiteks, kui inimene saab III pensionisambast pensionilepingu alusel regulaarseid väljamakseid, on need maksuvabad (TuMS § 21 lõige 4). Samuti ei vähenda need väljamaksed muude sissetulekute maksustamisel rakendatava maksuvaba tulu suurust. Kui aga inimene võtab III pensionisambast raha välja ühekordse maksena, maksustatakse selline väljamakse tavaliselt 10% maksumääraga (TuMS § 4 lõige 2, § 21 lõiked 2 ja 3). Kuna tegemist on maksustatava tuluga, arvestatakse seda väljamakset tuleval aastal ka maksuvaba tulu suuruse arvutamisel. Kui aga inimese sissetulekud jäävad alla 500 euro kuus, ei maksustata ka III pensionisamba ühekordset väljamakset (rakendatav maksuvaba tulu on suurem või võrdne väljamakse ja isiku teiste sissetulekute).

Niisiis saab pensionär, kelle sissetulek on ligi 1350 eurot kuus, edaspidi kasutada enam-vähem sama suurt maksuvaba tulu kui praegu (416 eurot kuus). Kui pensionäri kuusissetulek jääb vahemikku 1350–2100 eurot, saab ta kasutada senisest väiksemat maksuvaba tulu. Alates 2100 euro suurusest kuusissetulekust kaob tal õigus maksuvabale tulule.

Ebasoodsamas olukorras on maksustamisperioodi jooksul need pensionärid, kelle pension ja töötasu jäävad alla maksuvaba tulu määra. Avalduse maksuvaba tulu maha arvamiseks saab teha ainult kas Sotsiaalkindlustusametile või tööandjale, mitte mõlemale korraga. Väikese sissetulekuga inimesed saaksid tulumaksu tagasi aastasissetuleku põhjal pärast tuludeklaratsiooni esitamist. Õiguskantslerile teadaolevalt Vabariigi Valitsus ja Riigikogu tegelevad selle olukorra parandamisega, et pensionär saaks esitada kaks maksuvaba tulu arvestamise avaldust ning jagada 500 eurot Sotsiaalkindlustusameti ja tööandja vahel.

Riigikogul on õigus teha maksupoliitilisi valikuid, kehtestada maksusoodustusi ja -vabastusi. Mõistagi ei tohiks aga maksu- ja sotsiaalpoliitilisi otsuseid tehes jätta tähelepanuta nende inimeste toetamist, kes on tööturul teistest kehvemas olukorras.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Lahesoo 693 8409
Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee

Küllli Taro 693 8441
Kylli.Taro@oiguskantsler.ee